

Juryverslag Waterweg Cultuurprijs 2017

20 oktober 2017

Inleiding

Op 20 oktober 2017 reikt de Stichting Waterweg Cultuurprijs voor de derde keer een stimuleringsprijs uit. De Waterweg Cultuurprijs honoreert een idee, voorstel voor een kunst- of cultuurproject in de regio Waterweg Noord met 15.000 euro als bijdrage aan de realisering van het idee en een sculptuur van Sjef Henderickx.

Naast een geldprijs biedt het bestuur van de stichting ook een inhoudelijk begeleidingstraject aan, want elke twee jaar een prijs toe mogen kennen is fantastisch maar het bestuur wil meer doen. Ook kunst en cultuur in de regio stimuleren vindt ze belangrijk. Kennis en inzicht delen is daar een onderdeel van en individuen en instellingen de kans geven zich te ontwikkelen ook. Daarom werd ten eerste de mogelijkheid geboden om een voorstel aan het bestuur voor te leggen met een verzoek om advies. Ten tweede biedt het bestuur alle genomineerden een externe coach aan die hen helpt het idee verder te ontwikkelen tot een uitvoerbaar projectplan.

De criteria

De Waterweg Cultuurprijs winnen is iets bijzonders. De criteria waaraan het winnende voorstel moet voldoen zijn daar ook naar:

1. Realisatie van het voorstel vindt plaats in de regio Waterweg Noord
2. Het voorstel is kunst of cultuur gerelateerd
3. Realisatie van het voorstel vindt plaats in 2018
4. Het voorstel daagt uit tot samenwerken en zal daarmee het culturele klimaat in de regio Waterweg Noord bevorderen. Samenwerking tussen initiatieven uit verschillende gemeenten en /of tussen verschillende disciplines heeft sterk de voorkeur
5. Het voorstel dient de regio Waterweg Noord ervaarbaar te maken als een culturele entiteit, een gebied met een cultureel karakter

De jury

De jury van de Waterweg Cultuurprijs 2017 werd gevormd door:

Jetteke Bolten-Rempt

Jetteke Bolten-Rempt begon in 1968 haar werkzame leven als Hoofd Educatieve en Voorlichtingsdienst van het Stedelijk Van Abbe Museum te Eindhoven. Na vele omzwervingen als esthetisch adviseur van provinciale en rijksoverheden alsmede vele redactionele werkzaamheden kwam zij in 1982 als beleidsmedewerker terecht bij de Federatie van Kunstenaarsverenigingen. Zij werd vervolgens kroondocent bij de Rijksakademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam. Haar functie daar als Hoofd Studium Generale ruilde zij in 1990 in voor het directoraat van Stedelijk Museum De Lakenhal, Leiden. Zij heeft talloze publicaties op haar naam staan. In 2007 verruilde zij het museum voor haar eigen bureau Jet-set, advies en bemiddeling kunsthistorische zaken. Zij zit in de Kunstcommissie van het LUMC, het bestuur Leids Cultuurfonds, was tot 2016 lid van de Raad van Toezicht van Kunstgebouw Zuid-Holland en sedert 2013 is zij voorzitter van Cultuurfonds Oegstgeest.

Nathalie Hartjes

Nathalie Hartjes is directeur van MAMA in Rotterdam. Zij werkte van 2010 tot 2015 bij de Appel arts centre, achtereenvolgens als coördinator van zowel het Curatorial Programme als het Gallerist Programme. Van 2014 (feb) – 2015 (april) was zij ook artistiek directeur van Nieuwe Vide. Daarvoor was zij coördinator van het Comité van Roosendaal en werkzaam bij Witte de With, Centrum voor Hedendaagse Kunst, in diverse functies. Nathalie publiceert met onregelmatige frequentie over kunst, en wanneer de gelegenheid zich voordoet, graag ook fictie. Zij publiceerde onder meer voor

Extra Extra, nouveau magazine erotique, Tubelight magazine, Kunstbeeld, Beton Brut (magazine Kunstverein Dusseldorf), BAM Steunpunt Audio-Visuele kunsten Vlaanderen, Pataphor (artist book, Hidde van Schie) en 'The woods that see and hear' (dertien hectare, 2010).

Eppo König

Eppo König werkt ruim tien jaar als redacteur voor NRC en schrijft tegenwoordig over de arbeids- en woningmarkt. Hij studeerde Maatschappijgeschiedenis aan de Erasmus Universiteit. Zijn journalistieke loopbaan begon bij de cultuurredactie van het Rotterdams Dagblad en het International Film Festival Rotterdam. Eppo is woonachtig in de Pupillenbuurt in Rotterdam-West. Met andere bewoners, de gemeente en woningcorporatie Woonbron zijn ze een buurtproject begonnen om het wonen hier nóg leuker te maken.

Ulrike Söbbeke

Ulrike Söbbeke is een geboren en getogen Rotterdamse met een passie voor de kunsten, maar dan achter de schermen. In 2004 studeerde ze af in Kunstbeleid en -management aan de Universiteit Utrecht, waarna ze als projectleider voor diverse culturele organisaties (waaronder FACT, LantarenVenster, IFFR, Kunstgebouw) heeft gewerkt. Ze was lid van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, directeur van Filmhuis Lumen in Delft en bestuurslid van de NVBF (Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters). Momenteel is Ulrike Söbbeke zakelijk leider bij het Haagse Firma Mes en zakelijk leider van NTJong bij het Nationale Theater.

Juryvoorzitter is **Bert van Meggelen**, tevens voorzitter van de Stichting Waterweg Cultuurprijs.

De genomineerden

Op 23 april jl. vond de nominatieronde van de Waterweg Cultuurprijs 2017 plaats in Theater de Koningshof, Maassluis. Dit jaar zijn er 18 plannen ingezonden, waarvan er 16 aan de nominatieronde hebben deelgenomen. Uit deze 16 plannen koos de jury de drie beste.

De genomineerden zijn (in willekeurige volgorde):

W4U – ‘De Cultuurfabriek Schiedam’

De Cultuurfabriek Schiedam is een ‘broedplaats’ voor en door jongeren uit Schiedam en omstreken. Volgens de initiatiefnemers ontbreekt het Schiedam aan een organisatie die zich uitsluitend bezighoudt met de behoefte van Schiedamse jongeren op het gebied van kunst en cultuur en lukt het de gevestigde organisaties niet om deze doelgroep te bereiken. W4U denkt deze jongeren wel te kunnen bereiken door een leerwerkplek te creëren met een cultureel aanbod waar jongeren zich mee kunnen identificeren, door direct met deze jongeren samen te werken. Het aanbod zal zich in eerste instantie richten op muziek, dans en film. De jury was onder de indruk van de ondernemersmentaliteit van de initiatiefnemers en heeft veel vertrouwen in de manier waarop zij jongeren een professioneel podium willen bieden in de cultuursector. De jury raadt W4U aan om een professioneel netwerk te betrekken bij de verdere ontwikkeling van de Cultuurfabriek om daarmee de kwaliteit van hun aanbod tot een zo hoog mogelijk niveau te tillen. De jury achtte een nominatie welverdiend.

Paco Dalmau - ‘White Wall Project V (Waterweg)’

Kunstenaar Paco Dalmau heeft een ambitieus plan: hij wil Schiedam, Vlaardingen en Maassluis verbinden door een kilometerslang canvas te plaatsen in het landschap en dat door bewoners te laten markeren met beschilderingen en creatieve uitingen. Het White Wall Project voor de Waterweg is een onderdeel van een serie vergelijkbare monumentale, ‘site-specific’ installaties die Paco eerder uitvoerde op andere locaties. Hij tracht de ruimtelijke ervaring van een locatie te transformeren met zijn reusachtige canvassen en in plaats van mensen te scheiden door een muur probeert hij ze juist te

verbinden door samen met hen de muur 'in te vullen'. De jury vond het een uitdagend en gewaagd idee en denkt dat het erom spant: gaat dit gigantische doek een meesterstuk worden voor Paco? Hem wordt geadviseerd om verbinding te zoeken met de actualiteit in zijn plan en een steviger financieel raamwerk op te zetten voor de uitvoer. Het coaching traject kan hem daar wellicht bij ondersteunen. De jury waardeert Paco's enorme doorzettingsvermogen en denkt dat hij zich met hart en ziel zal inzetten om de drie steden met zijn canvas te verbinden: ze hebben hem genomineerd.

Renske Verbeek, Berry Hakkeling, Marjet Kooij (i.s.m. de Stadsgehoorzaal, IKC de Ark en Kade40) – 'Project Podiumbeest'

Project Podiumbeest is een project waarbij de Stadsgehoorzaal, KADE40 en het Vlaardings Primair Onderwijs samenwerken om cultuureducatie te stimuleren. Het plan is om culturele activiteiten te organiseren voor 15 scholen in de atmosfeer van het theater. Het basisonderwijs is hierin een belangrijke initiatiefnemer wat het tot een 'bottom up' cultuureducatief project maakt. De activiteiten variëren van coaching in speltechnieken tot theatertechniek. Een belangrijk aspect is het betrekken van de families van de kinderen en daarmee een nieuwe doelgroep naar het theater te trekken. De jury waardeert hoe het mes op deze manier aan twee kanten van het plan snijdt. Bovendien ziet de jury het belang van het direct ervaren van het theater voor deze jonge doelgroep; cultuur beleven, daar waar het gemaakt wordt, kan een heel inspirerende en verrijkende ervaring zijn voor jonge kinderen. De jury is benieuwd naar de artistieke aspecten van het voorstel: welke theatergezelschappen zullen worden betrokken bij project Podiumbeest? De jury dringt er sterk op aan om een regionale impact na te streven met Project Podiumbeest. Een verbindend initiatief is een voorwaarde voor de Waterweg Cultuurprijs. De jury was het eens: in ieder kind schuilt een potentieel podiumbeest en daarom is een nominatie op zijn plaats!

De nominatiefase (april – oktober 2017)

Na de bekendmaking van de drie genomineerden in april 2017, hebben zij enkele maanden de tijd gekregen om het genomineerde plan verder te ontwikkelen. Alle genomineerden hebben een bedrag van 3.000 euro ontvangen om hun idee door te ontwikkelen tot een uitvoerbaar projectplan. Daarbij kregen de genomineerden de mogelijkheid om gebruik te maken van een inhoudelijk begeleidingstraject met behulp van een speciaal geselecteerde coach. Dit coachingstraject was niet verplicht, twee genomineerden hebben hier gebruik van gemaakt.

Renee Trijselaar was coach voor stichting W4U, in de ontwikkeling van hun project 'De Cultuurfabriek Schiedam'. Jaap Verheul heeft Paco Dalmau bijgestaan in de ontwikkeling van zijn 'White Wall Project V'. De jury en het bestuur waren erg onder de indruk van de progressie die de genomineerden hebben gemaakt in de afgelopen maanden. Het is duidelijk dat alle genomineerden de bijdrage van 3000 euro ten volste hebben benut bij de verdere ontwikkeling van hun projectplan en veel steun hebben gehad aan de adviezen van de coaches. Alle genomineerde plannen zijn hierdoor gevorderd tot uitvoerbare projectplannen.

De winnaar van de Waterweg Cultuurprijs is:

Paco Dalmau met: White Wall Project V (waterweg)

Al tijdens de nominatieronde was de jury zeer onder de indruk van de uitzonderlijke passie en gedrevenheid waarmee kunstenaar Paco Dalmau zijn 'White Wall Project' op poten probeerde te zetten. Na eerdere edities op kleinere schaal besloot Dalmau het nu groots aan te pakken: een canvas van ruim een kilometer lang in de openbare ruimte, waar kunstenaars, kinderen en bewoners van de regio hun creatieve uitspattingen op kwijt kunnen. Een muur die niet scheidt, maar juist verbindt! De jury vond het een bijzonder groots plan, maar ook zeer gewaagd. Zou het Paco lukken om alle praktische organisatie rondom dit project voor elkaar te krijgen?

De kunstenaar zelf twijfelde er niet aan en enkele maanden later blijkt Paco een man van zijn woord. Er ligt een dik projectplan klaar, waarin alle aspecten van het project tot in detail zijn uitgewerkt. Paco heeft een indrukwekkend team om zich heen verzameld van mensen die zijn enthousiasme delen en willen bijdragen aan de realisatie van het White Wall Project. Paco werkt inmiddels nauw samen met Marielle van der Vlugt en Laurien Dumbar, die hem ondersteunen bij de praktische zaken van zijn project zoals financiering, PR & communicatie en coördinatie. Er blijken ook al een heleboel sponsors, vrijwilligers en participanten (waaronder scholen en kunstenaars uit de regio) te hebben toegezegd en klaarblijkelijk heeft Paco zijn enthousiasme al in dit stadium weten over te brengen aan de regio. Er is veel media-aandacht voor het project en de pers draagt haar steentje bij door Paco te helpen bij het werven van deelnemers en sponsors.

Het plan is inmiddels uitgewerkt en daardoor ook realistischer geworden. Het idee voor een 'kilometerslang' canvas is inmiddels aangepast naar 600 meter. Dat is nog altijd reusachtig, maar overtuigend behapbaar. Het materiaal krijgt Paco gesponsord en de gehele installatie zal na afloop worden gerecycled. Ook de planning lijkt rond. Het beschilderen van de White Wall zal plaatsvinden tussen 2 juni en 15 juli 2018, maar er is nog veel meer te doen. Er worden workshops georganiseerd voor deelnemers, er is muziek en theater op locatie, er worden informatiepunten opgericht in de drie gemeentes en na afloop zullen delen van het canvas worden geëxposeerd in drie opeenvolgende tentoonstellingen in Schiedam, Vlaardingen en Maassluis. Het hele proces wordt uitgebreid gedocumenteerd en na afloop mogen deelnemers delen van het canvas mee naar huis nemen. Zo creëert Paco een tijdelijk project met een grootse ervaring en een blijvende herinnering.

De jury heeft enorme bewondering voor Paco's gedrevenheid, doorzettingsvermogen en organisatorische vaardigheden. Het lijkt een megalomaan project voor één kunstenaar, maar Paco heeft de jury weten te overtuigen van de haalbaarheid. "I'm organizing it as if it would happen tomorrow", zei Paco. En zo is het: dit plan staat als een huis. De jury ziet het voor zich: White Wall Project kan de regio samenbrengen en verbinden. Het engagement met de drie steden acht de jury al in deze fase bewezen. Er is een indrukwekkend netwerk opgezet en er wordt een brede doelgroep getrokken. De jury ziet een groots en verassend kunstwerk voor zich dat een verbinding maakt tussen drie uit elkaar liggende gemeentes. White Wall Project V (waterweg) is een simpel idee, met een bescheiden budget, maar groots in de opzet en doelstelling. Het is gebaseerd op en gedragen door de gemeenschap. Het is iconisch en daarom uniek. Daarom kent de jury met overtuiging de Waterweg Cultuurprijs toe aan Paco Dalmau voor zijn White Wall Project!

De overige twee projectplannen (in willekeurige volgorde):

De Stadsgehoorzaal, Kade40 en IKC de ARK met: Podiumbeest!

Met het project Podiumbeest wil De Stadsgehoorzaal in samenwerking met Kade40 en IKC de ARK, theater toegankelijk maken voor kinderen. De projectpartners hebben met dit project als gezamenlijk doel om kinderen uit de regio herinneringen voor het leven te bezorgen, zelfvertrouwen mee te geven en de culturele uitvoeringen van basisscholen mee te helpen aan een inspirerende, artistieke impuls. Het theater moet een 'thuis' worden voor deze kinderen. Het project richt zich op vijftien scholen in Vlaardingen die via Podiumbeest worden ondersteund en gecoacht bij het organiseren van eigen culturele uitvoeringen in de Stadsgehoorzaal.

In de afgelopen maanden heeft het projectteam hard gewerkt aan de doorontwikkeling van Podiumbeest. Vertegenwoordiger Renske Verbeek vertelde hoe er in deze periode veel nieuw contact is gelegd met mogelijke projectpartners in de regio. Er is een huisstijl voor het project ontwikkeld, een promotievideo gemaakt en er zijn gesprekken gevoerd met scholen om erachter te komen wat de hulpvraag precies is en welke mogelijkheden er zijn om schoolkinderen naar het theater te krijgen. Ook is het team bij andere instellingen gaan kijken die ook met scholen

samenwerken, zoals Villa Zebra in Rotterdam, om inspiratie op te doen. Verder zijn ze in gesprek gegaan met de omliggende gemeentes, ouders en kinderen en met toneelgroep de Stokerij en Kade40 als inhoudelijke partner. Tot slot is er hard gewerkt aan de financiering van het project, want het is kostbaar om 15 scholen per jaar naar het theater te trekken. Als dit project slaagt zijn er aan het einde van volgend jaar 9600 kinderen en ouders in de Stadsgehoorzaal geweest. Een indrukwekkend getal!

De jury is zeer gecharmeerd van het enthousiasme waarmee de projectpartners Podiumbeest presenteren en aankleden. De jury is overtuigd van de impact die het project kan hebben en de professionaliteit waarmee het tot nu toe is uitgewerkt. De feedback uit de nominatieronde is duidelijk ter harte genomen en het initiële plan heeft zich echt doorontwikkeld. De nominatie is gebruikt om te schakelen en verder te kijken en daar is de jury heel enthousiast over. Daarentegen was de jury verbaasd te vernemen dat de projectpartners niet op de hoogte waren van de activiteiten van stichting Kunstgebouw in de regio, welke vergelijkbare werkzaamheden heeft. Ook miste de jury de motivatie van Podiumbeest om zich extra in te zetten voor scholen die minder financiële mogelijkheden hebben voor deelname aan het project. Desalniettemin is jury onveranderd enthousiast over het project en leeft de overtuiging dat Podiumbeest een blijvende impact kan hebben op scholen en kinderen in de regio. Want het is waar: in ieder kind schuilt een podiumbeest!

Stichting W4U, Martin Wijngaarden en Denis Alduk met: De Cultuurfabriek Schiedam (CFS)

Al in de nominatieronde was de jury zeer onder de indruk van het bijzondere initiatief van de heren van W4U. Het project De Cultuurfabriek Schiedam (CFS) heeft als uitgangspunt om een broedplaats te creëren voor jongeren die woonachtig zijn in Schiedam en omstreken. Binnen dit initiatief kunnen MBO en HBO studenten met aansturing en ondersteuning van professionals werken aan de uitvoering van culturele projecten. Zij leren zelf concepten op het gebied van kunst en cultuur te ontwikkelen voor hun leeftijdsgenoten en krijgen hulp bij het organiseren en produceren van workshops, evenementen en culturele projecten op diverse (culturele) locaties. Talentontwikkeling staat centraal bij de CFS, "voor en door jongeren" is het motto.

In de afgelopen maanden heeft W4U hard gewerkt aan de verdere ontwikkeling van het projectplan en er is vooruitgang geboekt op vele fronten. Zo is de marketingstrategie uitgewerkt en er is een mondelinge toezegging van de NS voor de huur van een ruimte in de hal van Schiedam Centraal, waar de Cultuurfabriek Schiedam kantoor zal houden. Het pand wordt naar verwachting al eind januari 2018 betrokken en tot die tijd is er een tijdelijk pand beschikbaar aan de 's Gravenlandseweg in Schiedam, waar wordt gestart met de voorbereidingen van de CFS. Verder heeft W4U hard gewerkt aan het leggen van contact met workshopdocenten, scholen (stagebureau's) en mogelijke samenwerkingspartners. Ook is er succesvol pilotproject gedaan in Capelle aan de IJssel, getiteld 'Capfest', waar ruim 700 jongeren op af zijn gekomen.

De Cultuurfabriek Schiedam draait straks op de communicatie via social media. Jongeren worden bereikt via Facebook, Instagram en Snapchat en kunnen direct in contact komen met de organisatie via WhatsApp. De jury waardeert hoe de Cultuurfabriek Schiedam hiermee inspeelt op media die passen bij de doelgroep, maar vindt het tegelijkertijd jammer dat de bijzondere locatie op Schiedam Centraal niet zal worden benut als ontmoetingsplek en is van mening dat een 'broedplaats' als zodanig ook een gemeenschapsfunctie zou moeten hebben.

De jury heeft bewondering voor de manier waarop de Cultuurfabriek Schiedam culturele activiteiten mogelijk maakt voor een groep jongeren die daartoe misschien niet altijd gemakkelijk toegang heeft. Er wordt gericht op de disciplines van de toekomst vanuit de jongerencultuur en dat acht de jury zeer relevant en belangrijk. Artistiek gezien vindt de jury het nog niet heel duidelijk waar W4U met de Cultuurfabriek Schiedam naartoe wil. Maar de jury heeft groot vertrouwen in de ambities en

motivatie achter dit project en weet zeker dat de impact en waarde van de Cultuurfabriek Schiedam groot zal zijn wanneer het daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Ten slotte

Het bestuur heeft het gehele traject van de stimuleringsprijs 2017 als zeer positief ervaren. Er leven veel waardevolle ideeën en goede plannen voor culturele projecten in de regio en het is fijn in de realisering van deze plannen een stimulerende rol te kunnen en mogen vervullen. Ze bedankt Jaap Verheul en Renee Trijselaar voor hun medewerking als coaches voor twee van de drie genomineerden en uiteraard de juryleden die zich deskundig over de uiteenlopende plannen hebben gebogen.

Het bestuur van de Stichting Waterweg Cultuurprijs,

Wibo Broek, Ingrid Fijen, Bert van Meggelen, Pia van Oord en Karin Schrederhof.